

محراب

افهوقي ، اجتماعي ، فلسفي ، تاريخي ، ادبي مجموعه در
شيعديك آيده بر نشر اولنور

متممات

مکتبلممزه دائر محمد امين
چين ماصالى « پيه رلوتى نك دختر سماندن ملهم » قديره حسين
چوبان قيزى سميه رفاعى
انسان وصو « وحدته بر مثال » درقنور ضيا كنعانه
معانى قرآن « قرآن ترجمه سى حقنده مناقشه وازميرلى اسماعيل حقى بكدن استيضاح » يوسف ضيا
تاريخ حكمتده مذهب عشق طاهر عربى
آناطولى كتابياتى م . شرف
شيخ بدرالدين « بو نام ايله انتشار ايدن اثر عالمى حقنده انتقاد » . . . يوسف ضيا
فلانديايه بر نظر عمر قزاد
چاتى آلتنده بر فيلسوف عبدالحق هادى

سنه : ۲

چهارشنبه

صافي : ۲۸



۱ نيسان ۱۳۴۱



قطره لر وارد ركه ، ألك سرورك تظاهراتى ، عشقك كوز ياشلريدور...
 « قطره لر وارد ركه ؛ عمانلردور ، خلاصه موجوداتدر ، سبب تكوين عالم باعث مكوناتدر .
 « صاف بر قطره صوبك حقيقى ، بوتون انهار و ابچارك حقيققتدن آبرى و غيرى دكلدر .
 دريالر قطره ، قطره لر دريالردور .
 دوقنور ضيا كنفايه

معانى قرآن

آخيراً طبع ونشرينه ياشلانلش اولان استاد محترم از ميرلى اسماعيل حقى بك افنديك « معانى قرآن
 » نامنده كى قرآن كريم ترجمه سنك يلك فورمه سى ألزه كچدى . محترم مترجم ، ترجمه يه باشلامادن اول
 كتابك باش طرفنه شايان دقت بر مقدمه يازمش و بونده يك مهم و آغير بعض مسائل علميه به تماس
 ايتمشدر . بومسئله لك قارئلر برجه شيمديدن بيلنمه سى و مناقشه ايدلمه سى فائده لى اولاجقندن بومقدمه ده
 قرآن كريمك اوصاف و مزاياسنى تصويره تخصيص ايديلن قيمتلى سطرلردن صوكرا يالكىز علمى
 مسئله لره عائد اولق اوزره ايراد ايديلن قسمى بروجه آتى عيناً درج ايدىيورم :

*
* *

بالعموم مسلمانلرك يكانه مقدس و معظم و مكرم كتابلرى اولان قرآن ميينه باشليجه
 ايكى وجه ايله خدمت اولونمش ؛ برى قرائتته ، ديكرى ايضاحنه عائد اولق اوزره ايكى
 مهم علم تدوين ايدلمشدر . قراء كرام برنجى ، مفسرين عظام ايكنجى خدمتى درعهده
 ايدمرك غايت مهم و مشكل بروظيفه قدسيه يى اوموزلرينه يوكلنمشلر ، امته برچوق اثار
 بر كزیده اتخاف ايله مشلردور .

عالمده شرائط حيات دكيشدرك . انسانلرده سعيلىرى دكيشديرمرك حيات ايچين ضرورى
 اولان علومه دورت آل ايله صاريلمشلر ، بالعكس تزئين ذات وصفات ايدن علوم كاليه يه
 عطف اهميت ايتمه مشلردور . غوائل حيات شدتى علوم كاليه ده اظهار ايدمرك علوم كاليه
 اربابى آزالتمغله بو ميانده « علم قرآن » اربابى ده يك زياده آزالمش ، هان هان هيچه
 ايتمش ايدى . احتياجات حيات ، لسان عربى ايله يازيلان اثار اسلافى ده رغبتهن دوشوردى ،
 خلقه تتبع و مطالعه ايچين صرف ايدمرك وقت بيراقمادى .

آرتيق بزم ايچين اوزون اوزادى يه تفسيره دكيل ، بلكه موضح بر ترجمه يه ؛ معانى
 قرآنى واحكام فرقانى مطول و مفصل بر صورتده دكيل ، بلكه وجيز ، روايات ضعيفه دز

حاری ، شیوه منزه اویغون ، آکلاشیلماسی قولای بر صورتده ایضاح و بیانه احتیاج حاصل اولدی .

خیلی زماندنبری بو خصوص ، فکریمی اشغال ایدرایدی ، طرز تحریری حقنده دفعایله بعض یاران ایله مذاکره لر جریان ایتیش ایدی . بش سینه دنبری باشقا برینک ترجمه سنی تصحیحه باشلامش ، بوسیله ترجمه ایشلریله جدأ مشغول اولمش ایدم . فقط وقوع بولانه رجا و وصایا اوزرینه اوندن واز کچهرک بعونه تعالی رأساً و اصلاً ترجمه و ایضاحه باشلادم . قرآن مبینی ترجمه جائزدر ، بوندن اصلاً شبه یوقدر ، ائمه حنفیه عندنده نظم کریم رکن اصلی دکیلدر . بوکا مبینی معنایه دلالت ایدن ترجمه ایله نمازده قرائت جائزدر . امام اعظمه کوره قرآن کریمی ائی اوقویابیلسین ، ائی اوقویاماسین ، قادر اولسون ، عاجز اولسون ، هرکم حقنده اولورایسه اولسون ترجمه ایله قرائت صحیح ایهده امامین عندلرنده آنجاق عاجز اولان کیمسه حقنده ترجمه ایله قرائت صحیحدر . اصحاب ابی حنیفه دن نوح بن ابی مریم روایتیه کوره امام اعظم بالاخره امامین مذهبه رجوع ایتشد . فقط ائمه سائر بو خصوصده ائمه حنفیه دن آریلارق ترجمه ایله قرائتی تجویز ایتمه مشلدر .

قرآن مبینی ترجمه و ایضاح خصوصنده خلقک استفاده سنی تأمین ایده جک اولان هر هانکی بر طرز مقبول اولور . ترجمه و ایضاح دن مقصد خلقک قرآن مبینی آکلایارق اوقومالرینی ، فرقان کریمک هدایت و ارشادندن مستفیض اولمالریدر . قرآن کریمک معنالرینی افاده ایدن ، احکامنی بیلدیرن ترجمه و ایضاح مقصده کافی کلیر .

شوراسی اونودولماسین که هیچ بر لسان قرآن معجز بیانه حقیله ترجمان اولاماز ، هیچ بر ترجمه اصلنک برینی طوتاماز ، قرآن حکمنده صاییللاماز . هانکی ترجمه اصلده کی اشارات لطیفه یی ، محسنات بدیعیه یی ، نکات علویه یی کالیه تجلی ایتدیزه بیلیر ؛ لسان عربیه مخصوص اولان ادواتک ، سلیقه نک اقتضا ایله دیکی نکاتی ، طرز بیانی آیری اولان دیگر بر لسان ناصیل محافظه ایدر ؛ او محسناتک و یردیکی رونقلق ناصیل ارئه اولونابیلیر ؛ نظم محکم ایله اولان او لطافت ، او حلاوت او آهنگ هانکی بر لسان ایله ظاهر اولور ؟

فی الواقع او ایله آیات جلیله وارددر که باشقاتورلو ترجمه اولونامادیفی حالده ینه اصلک و یردیکی قوت ، حاوی اولدیفی دقیق معنی بر تورلو افاده اوناماز . عجباً فاتحه الکتاب سورده سی ایله سورده اخلاصی تام بر ترجمه ، بر طاقیم ایضاحات و تصرفات ایله شامل اولدیفی دقایقی افاده قابل میدر ؟

ترجه ايله يالکيز مال منيفي ، قصد ايتديکي حکم جليلي ارايه ممکن اولور . خلق ده مال جليلنه ، مقصود بالذات اولان حکم . بحاليه واقف اولور ، هدايت وارشادندن مستفيض اولور . ترجمه ده الزم واهم اولان جهت آيات کریمه يي ياکليش افاده ايتمه مک ، خلقه ياکليش تلقين ايتمه مکدر ، هر تورلو تعظيم وتکریم مزه شايان اولان قرآن عظيم الشانمزه شرف جليلنه هيچ بوجه ايله تجاوز اولونما مقدر .

ترجمه ده تورکجه مک بوتون قدرت افاده سي تجلي ايتدير مک ، قرآن مينمزي اسلوب عالي ايله ترجمه ايتمک ، ترجمه يي تورکجه مک بر شاه اثری قيلمق الحق کوزه ل براميه در ، فقط بوجه ته موفقيت ممکن اولابيلير مي ؟ معانی قرآنه رطيت ، تورکجه مک قدرت افاده سنه هر حاله مرجح دکلیميدر ؟ باشند آشافخي به (ب - س) قادار هرايکيسي جمع ايتمک اويله ظن ايدیورم که پک کوچ اولاجقدر .

ايسته بوندن ناشی اثریمز دوشروسي ترجمه دکیل ، توضیح در ، مال منيفي بياندر ، معانی قرآنی افاده در .

«معانی قرآن» نامنده کی اثریمز ده الفاظ قرآنيه مک مساعد اولديني معناری بيان ايتدم ، يالکيز اولوردن برنی بالتدقيق اساس ايدیندم ، ديکرلرينی نوت اولارق يازدم . برطاقیم آيات جليله آنحاق اسباب نزولی ايله معلوم اولاجقندن معانی منيفه سي ايضاح اقتضا ايدنيجه اسباب نزولی ذکر ايله دم . أبو مسلم اصفهانيدن ماعدا بوتون مفسرين آيات قرآنيه ده نسخی تجویز ايتدکلرندر بوجه ته ده عطف اهميت ايتدم . اصلک افاده ايتديکي معنای اعظمی مرتبه ده عیناً افاده يه ، دوزگون ، سلیقه مزه اويغون تورکجه ايله ترجمه يه چالیشدم . لسان اعتباريله موفقيت ادعا ايدم ، بلکه اسلوب بر آزگوشه مشدر ؛ فقط ترجمه حشو ياتدن آزاده در . آيات کریمه آکلاشيلمق سزین ترجمه اولونماش ، اصلی افاده ايتمه ين ، معنای اخلال ايدن کله قونماش ، اصلک کله لری ترجمه ده حفظ اولونمش ، نظم منزل محکم طانينماز بر شکلده ميدانه چقما مشدر .

نظم کریمده ضمير ايله اسم اشارت ايله ، صفت ايله بيان اولونان الفاظ جليله مرجع ايله ، مشاليه ايله ، موصوف ايله ترجمه اولونمش ايسه برای اشارت اوزرلرينه برر خط وضع اولونديني کی ، برای توضیح علاوه اولونان کلماتک ده اوزرينه برر خط قونمشدر . اسم فاعل وصف مشبه لر شیوه يه کوره بعضاً فعل گيی ترجمه ايدیلش ، اسماء حسنی همان عیناً افاده اولونمشدر ، چونکه اسماء الهیه مک هربری مقامه کوره شرف واردا اولمغله اولنری .

لفظه جلال ایله ویا تور کجده معروف اولان دیگر اسمائله ترجمه ایتمک دوشور وکیلدر .
 (معانی قرآن) ده معنای حرفی ایله معنای اسمی بعضاً الجاء ضرورت ایله قایمیشیر ؛
 مفعول مطلق مقامه کوره تورلو تورلو ترجمه اولومش ، بعضاً هیچ ذکر اولونماشدر ،
 طایفه لرده بویله . لام قسملرده بریلدیزایله اشارت اولونماشدر . تا کیدلرده بعضاً ترجمه ده
 ذکر اولونمش ، بعضاً ذکر اولونماشدر . نظم محکمک کلمه بکلمه ترجمه سی اختیار اولونمغله
 اقتضایدن ایضاحات نوت حالده یازیلماشدر .

ماخذلریمز : ابن جریر ، ابن کثیر ، زنجشیری ، رازی ، بیضاوی ، ابو حیان ،
 ابوالبرکات ، ابوالسعود ، ابوالطیب ، جلالین تفسیری ، بیضاوی و جلالین حاشیه لری ،
 اسباب نزولی ، کتاب النسخ و المنسوخ ، اهراب القرآن کی مدونات عالیهدر .
 عالم اسلامه عرض ایلهدیکم بو ترجمه وایضاح حقنده مسلمان قارداشلریمک خیرخواهاه
 اخطارلرینی حسن تلقی ایده جکمی عرض ایدرم . توفیق و عنایت جناب رب هنرنددر .
 ایزمیرلی اسماعیل هقی

* *

بو مقدمه ده ازمیرلی اسماعیل حتی بک اقتدی حقیقه مهم بعض فکرلره واساسلره
 تماس ایتماشدر . فقط بونلر صورت جدیده ایضاح و تفصیل ایدلمکک محتاجدر . ازجه
 استاد محترم دیورلرکه امامین عندنده آنجق عاجز اولان کیمسه نك نمازده ترجمه صورتیله
 قرآنی اوقومه سی صحیحدر . بوراده اولاحل ایدلمه سی لازم اولان نقطه عجزک معناسی در .
 عجبا عاجز نه دیمکدر . عربجه به مخصوص اولان ذ ، ض ، ظ ، ح ، ع و الخ کبی حرفلری
 تلفظ ایدمه یین غیر عرب اقوام طاجزمی عد ایدیله جکمر . عکس تقدیرده سورۀ فاتحه یی
 عربجه اوقومغه قدرتی اولمایان آدمک ترجمه سنی ده اوقومغه قدرتی ناصل تصور ایدیله جک؟
 هر حالده عجز تلفظ قدرتندن محرومیت معناسندن باشقه برشی افاده ایتمیدر . قرائت حقنده کی
 عجزک نه دن عبارت اولدیغی مقدمه ده ایضاح ایدلمه مشدر .

صوکره مسئله نك اهمیتی شوراده درکه استاد محترم ، ائمه سائرۀ نك مخالفته رغماً حنفی
 مذهبه منسوب اولان اماملرک هپسنک ترجمه صورتیله قرائت قرآنک جائز اولدیغی قبول
 ایتدکلرینی قید ایتدیکی حالده اوج دوت سطر صوکره « هیچ بر ترجمه اصلنک یرینی
 طوتاماز ، قرآن حکمنده صایلاماز » سوزلریله کندی قناعتلرینی سویلورلر . دیمک که

کندیلری امام اعظم مذهبی شویله دورسون سائر حنفی اماملرینک مذهبی ده قبول ایتیمورلر.
ترجه ، قرآن حکمنی طوتماینجی ناصل نمازده اوقوناییلیر . و دیمک که مترجه کوره نمازده
قرآنی ترجه ایله اوقومق جائز اولامایاجق .

کوریلیور که بومسئله لر مهم در . تنویر وایضاحه محتاجدر . بونلر حقنده قرار ویررکن
نوح بن مریم روایتک درجه وثوقی ده خاصه تدقیق ایدلمک محتاجدر . نیچون امام اعظمک
المعروف اصحابندن ، آرالرنده بومسئله اوزون اوزادی یه مناقشه ایدلدیکی حالده ، بویله بر
رجوع روایتی نقل ایدلیور . بو روایتک ایچنده سیاسی ویا محیطی برتأثیر وارمی ونهایت
روایت کیملر طرفندن توثیق و کیملر طرفندن رد ایدلمشدر . الخ کبی نقطه لرده مبهم دکلیدر .
برده استاد محترمک شو «قرآن مییی ترجه جائزدر . بونده اصلاً شبهه یوقدر» طرزنده
صریح افاده سنک حدودی بللی دکلددر . چونکه کندیلری قرآن کریمی رأساً واصلاً ترجه
وایضاح ایتدیکنندن ، ترجه حشو یاتدن آزاده اولدیغندن وبالخاصه ترجمه نك ، اصلی افاده
ایتدیکنندن بحث بیوردقلری حالده نهایت اثریمزدوغریسی ترجه دکل ، توضیخ در دییورلر .
ترجه جائز ایسه اصلنک یرینه قائم اولمازمی ، اصلنی اوقومقده کی احکام و صواب
ترجه بی اوقومقده حصول بولمازمی ؟ بو جهتلرده تصریح ایدلمه مشدر .

استاد محترم !

مادام که بو کون قرآن کریم ترجمه سی مسئله سی عالشمول بر اهمیت اکتساب ایتمش
و حتی دیانت ایشلری ریاستنجه مسئله یه رسماً وضع ید ایدیلرک مادی و معنوی مسئولیت
در عهده قیلنمش در . بوتون بو نقطه لر مناقشه و تنویر ایدلمی دکلیدر ؟ قرآن ترجمه لرنده
بوصورتله علمی بر مقدمه ایلك دفعه ذات عالی کزک قلمندن چیقدیغی ایچون افکار طامه نك
تنویری ایچون شوماده لرك ایضاحی سزدن رجا ایدرم .

۱ — ترجمه ، اصلنک جائز اولدیغی خواص و احکامی حائز میدر و خاصه ترجمه ایله

نماز قیلنمی ؟ سزک ترجمه کز نماز قیلنه بیله جک ترجمه لر دیمیدر ؟

۲ — سزک قبول ایتدی کز مذهب هانکی سیدر . امام اعظمک قولنی می ، امامینک قولنی می ویا

مخالف قولنی می ترجیح ایدیورسکیز . بو ترجیح ده کی اسباب و استناد ایتدی کز اساسلر نه لردر ؟

۳ — امام اعظمه کوره قرآن کریمی آی اوقویاییلرین ، آی اوقویاماسین ؛ قادر

اولسون ، عاجز اولسون ، هر کیم حقنده اولورسه اولسون ترجمه ایله قرائت صحیح در .

امامین غندنده آنجق عاجز اولان کیمسه حقنده صحیحدر ، دییورسکیز .

بوسوزلریکنز ایضاح وتفصیله محتاجدر. بالخاصه عجزك دائره شمولی کوسترمك لازم. چونکه عجز هر عجمی (غیر عرب) ایچون قابل ادعا اولدیغی کی لسانی تربیه ایدلمه ین هر آدم ایچون ده قابلدر.

۴- نوح بن مریم روایتی عجبا بر تأثیر آلتده میدر. و بوروایت، نه درجه یه قدر موثوقدره
۵- ترجمه ایتدیکنز آیتلرک باش طرفه قرآن آیتلریتک باش طرفلرینی یازمیشکنز. بوسورتله یازمق ویا کاملاً آتی درج ایتک ویا هیچ یازماق خصوصاً صرلنده کی فکر یکنز نه در. نیچون بواصولی ترجیح ایتدیکنز؟

۶- بعض اشارات ایله بعض معانی به اشارت بیورمشکنز! بو مشکلدر و تام معانی افاده ایتیمور دیمکدر. بونلری عبارتده کوسترمك لازم دگی؟ بو قراره سزی سوق ایدن اسبابی لطف ایدرمیشکنز؟

۷- قرآن کریمی ترجمه ایتمکده مقصد، غایه، فائده اولمق اوزره نه لر دوشونیورسکنز؟
شاگردکنز و اوخلکنز

یوسف ضیا

« تاریخ حکمت ، ده مذهب عشق »

« مابعد و صوک »

عبرانی حکمای « علت تکوین » ی صوفیون کی دوشونمیشلر ، بتون قابل مذهبی منتسبلرینک انسانی وصال الله مظهر قیلان محبت اللهدر ، سر وحدت عشقده در ، اک بیوک نعمت نفسی کل مطلقه مربوط کورمک ، عشق الهی به مستغری اولمقده در . اساسلرینی تعلیم ایتمیشلر . عشقک مبدأ و منتهای ، وصفی ، شریکی یوقدر . عشق روحی تعینلردن ، شواهددن طایدر . کوندن مکاندن اوزاقددر . نه ایله تعریف ایدیورسه ایدلسون معرفتک مطابق دکلدر . حضرت مولانا .

بدیدم عشقی را سرمست میگفت
بلایم من بلایم من بلایم
من آن نورم که باموسی سخن گفت
خدایم من خدایم من خدایم
بگفتم همس تبریزی تویی یگفت
شایم من شایم من شایم